

www.Ketab.ir

3004

۳۰

۱۸

۱۴

WWW.Ketab.ir

سرشناسه	: اتوود، پل ال.	Atwood, Paul L.
عنوان و نام پدیدآور	: امپراتوری جنگ / نویسنده پل ال. اتوود	: فتحعلی آشتیانی.
مشخصات نشر	: قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۹۷.	
مشخصات ظاهری	: ۴۸۰ ص.	
شابک	: 978-600-444-157-5	
وضعیت فهرست نویسی	: فیا.	
یادداشت	: عنوان اصلی: ۲۰۱۰، War and empire: the American way of life	
یادداشت	: کتابنامه.	
موضوع	: ایالات متحده -- روابط خارجی.	
موضوع	: United States -- Foreign relations	
موضوع	: ایالات متحده -- تاریخ نظامی.	
موضوع	: United States -- History, Military	
شناسه افزوده	: فتحعلی آشتیانی، علی، ۱۳۴۶ - ، مترجم.	
شناسه افزوده	: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی	
رده بندی کنگره	: E۱۸۳/۸/الف۲	
رده بندی دیویی	: ۷۳/۳۲۷	
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۷۰۵۶۸	

امیراتوری جنگ

نویسنده: پال ال. اتوود

مترجم: علی فتحعلی آشتیانی

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
قدس سره

۱۳۹۷

شمارهٔ ردیف ۱۳۹۲
شمارهٔ موضوعی علوم سیاسی - ۲۰۷
۱۳۹۷-۳

امپراتوری جنگ

نویسنده: پال ال. اتوود

مترجم: علی فتحعلی آشتیانی

ناشر: انتشارات مؤسسهٔ آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

چاپ: پاپيروس

نوبت و تاریخ چاپ: اول، بهار ۱۳۹۷

شمارگان: ۳۰۰

قیمت: ۳۴۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: قم، خیابان شهدا، کوی ممتاز، پلاک ۳۸

تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۲۳۲۶-۲۵

شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیری جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۲

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۶۱۲۱-۲۱

شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۳۶۲۹-۲۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۱۵۷-۵

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۱	مقدمهٔ معاونت پرورش
۱۵	مقدمهٔ مترجم
۱۷	پیشگفتار

فصل اول: مقدمه: ایدئولوژی امریکایی در برابر واقعیات امریکا

فصل دوم: صبح را با سحر می‌جوئیم

۵۸	میکروب‌ها: پشتیبان تجاوز به عنف، شکنجه و جحش؟
	کشف تمدن‌هایی به مراتب پیشرفته‌تر از تمدن اسپانیایی‌ها؛ «جزایر که» «توپ، میکروب و فولاد» ندارند
۶۴	بریتانیایی‌ها در مواجهه با آشفته‌گی‌های اقتصادی و اجتماعی داخلی خود به بازی امپراتوران می‌پیوندند
۷۲	مستعمرهٔ ویرجین کوئین
۸۰	شهر خون‌آلودی بر بلندای تپه
	مالکیت و سود؛ نشانهٔ الطاف الهی
۹۲	«جرثومهٔ شیطان»
۹۵	نخستین جنگ تمام‌عیار

فصل سوم: فرانسوی‌ها، سرخ‌پوستان، شورش و سرکوب

- ۱۰۱ نخستین جنگ جهانی از جنگ‌های جهانی دیگری خبر می‌دهد.
- ۱۱۲ آمریکاییان طالب جنگ؛ حال از پرداخت سهم خود طفره می‌روند.
- ۱۱۶ یات به کسانی که بیش از همه فداکاری کردند.
- ۱۱۹ تعویض مالیات‌های سنگین و ضبط اموال توده‌های بدون نماینده توسط نخبگان جدید آمریکا.

فصل چهارم: امپراتوری برای آزادی؟

- ۱۲۸ دشمن‌ترانی برای بی‌اثر کردن منشور حقوق فردی.
- ۱۳۳ این همه ردّ اشک.
- ۱۳۶ حرص تصاحب زمین‌ها، جنگ بی‌جهت دامن می‌زند.
- ۱۴۰ ادعای مالکیت بر نیمکره.
- ۱۴۳ آنگلوساکسونیسم و پیشروی به سوی اقیانوس آرام.

فصل پنجم: سرخ‌پوستان و امپراتوری

- ۱۵۵ جنگ برای آزادی بردگان نیست.
- ۱۶۰ سازش ۱۸۷۷؛ خیانت به آزادشدگان.
- ۱۶۳ قتل عام در غرب.
- ۱۶۶ تجدید نظام صنعتی و صعود سرمایه.
- ۱۶۸ بی‌ثباتی سیاسی بر اثر چرخه‌های مداوم رونق و رکود.
- ۱۷ تشدید جنگ طبقاتی.
- ۱۷۵ انتخاب مسیر امپراتوری توسط توانگر سالاران برای مهار شورش توده‌ها و بازگرداندن سوددهی.
- ۱۸۰ اجرای دکترین مونرو.
- ۱۸۲ ایدئولوژی توسعه‌طلبی.

فصل ششم: جنگ با اسپانیا، و جنگ‌های پی‌درپی

- ۱۹۳ اعلام‌شدن اسپانیا به‌عنوان تهدیدی برای امنیت آمریکا و آغاز جنگ به همین بهانه.

نژادپرستی و میل شدید جراید به امپراتوری فاش می‌شود.....	۱۹۸
کوباییان در آستانه کسب استقلال با اتکا به خود باعث وحشت واشنگتن می‌شوند.....	۲۰۱
فصل هفتم: جنگ جهانی اول؛ امن‌سازی جهان برای سرمایه‌گذاری‌های سرمایه‌ای امریکا	
سلباً بالقوه آلمان بر اروپا تهدیدکننده سیاست درهای باز.....	۲۰۸
تفسیر بی‌ج از ورود امریکا به جنگ، تفسیری سطحی است.....	۲۱۰
نقد بی‌طرفی امریکا توسط انگلستان و سکوت ویلسون.....	۲۱۵
سرمایه‌گذاری‌های خاندان مورگان در انگلستان با وجود آسیب دیدن اقتصاد امریکا از ناحیه محاصره دریایی.....	۲۱۷
بی‌طرفی تصنعی ویلسون.....	۲۱۹
ویلسون ژست منجی جهانی می‌گیرد.....	۲۲۳
خروج روسیه از جنگ توسط بلشویک‌ها ظهور تهدید جدید در مقابل سیاست درهای باز.....	۲۲۵
تبدیل شدن امریکا به پایتخت مالی جهان منجر به صلح ویلسون.....	۲۳۰
جنگ با دموکراسی در داخل.....	۲۳۱
جهان را امن می‌کنیم تا بیشتر بجنگیم.....	۲۳۵
فصل هشتم: پرل هاربر؛ جرقه جنگ است به سبب آن	
روز رسوایی، یا فریب؟.....	۲۴۲
تهدید استعمارگری غرب از ناحیه امپراتوری ژاپن.....	۲۴۳
هشدار دریاسالار ریچاردسون به روزولت درمورد استشمام بوی جنگ از اقدامات او.....	۲۴۶
اطلاع قبلی مقامات ارتش امریکا از آسیب‌پذیری پرل هاربر در برابر حمله غافلگیرانه.....	۲۴۷
شوند الکترونیکی و جهت‌یاب‌های امواج رادیویی از نیت ژاپن خبر می‌دهند.....	۲۴۹
بی‌دفاع ماندن فیلیپین به دلیل تصمیمات ژنرال مک‌آرتور.....	۲۵۵
آلمان و ژاپن قدرت حمله به قاره امریکا را نداشتند.....	۲۵۷
با توجه به عدم تهدید نظامی امریکا از ناحیه دولت‌های محور، نگرانی واقعی چه بود؟... ۲۶۳	

- ۲۷۱ امریکا و هولوکاست؛ نجات یهودیان مطرح نیست
- ۲۷۴ بمباران‌های اتمی؛ برای نجات جان یا ارباب کمونیست‌ها؟
- ۲۷۷ دولت

فصل نهم: جنگ سرد؛ برخورد ایدئولوژی‌ها یا امپراتوری‌ها؟

- ۲۸۵ دش گریزناپذیر شوروی در شکست هیتلر
- ۲۸۸ متحد ناگزیر دیروز تهدید جدید امروز تبدیل می‌شود
- ۲۹۲ آغاز مسابقهٔ تسلیحاتی
- ۲۹۳ عقب‌نشینی داوطلبانهٔ شوروی از مناطق اشغالی
- رقابت شدید کمونیسم با پیتالیسم برای جلب حمایت مستعمرات امپراتوری‌های
- ۲۹۶ شکست‌خورده
- ۲۹۹ استمرار تهدید از سوی بسته شدن تنگنا: تبدیل آلمان به محور جدید
- ۳۰۲ رکن اصلی سیاست امریکا کنترل نفت است
- ۳۰۵ «طرح مارشال»
- ۳۱۰ تشدید قطبی‌شدن جنگ سرد به بهانهٔ آیندهٔ آلمان
- ۳۱۳ ایجاد اقتصاد جنگ دائمی
- ۳۱۶ باختن چین به چینی‌ها

فصل دهم: جنگ سرد/جنگ گرم؛ جنگ‌های وحشیانهٔ دههٔ ۱۹۵۰

- ۳۱۰ تجزیهٔ کره در سال ۱۹۴۵ توسط امریکا و شوروی
- ۳۱۱ جانب‌داری اکثریت کره‌ای‌ها از وحدت ملی و استقلال کامل
- ۳۳۳ مقامات امریکا کره را از «محیط دفاعی» خود کنار می‌گذارند
- ۳۳۷ ورود چین به جنگ
- ۳۳۸ تهدید ترومن به کاربرد بمب اتمی
- ۳۳۹ به بن‌بست رسیدن جنگ

۳۴۱	افزایش جنایات در میانه مذاکرات آتش‌بس
۳۴۴	سه میلیون کشته در پایان جنگ و بازگشت کره به تقسیم اولیه
۳۴۵	ویتنام
۳۴۸	استاد کمونیست‌های ویتنام با امریکا
۳۴۹	جانی داری ترومن از فرانسه برای اشغال مجدد ویتنام
۳۵۱	فرانسه شکست خورد؛ امریکا جایش را پر کرد
۳۵۶	ویتنام با آتش سنگین امریکا ویران می‌شود، اما مقاومت همچنان باقی است
۳۵۸	نیکسون برخلاف قولش جنگ را گسترش می‌دهد
۳۶۱	هزینه‌ها و تبعات
۳۶۵	خاورمیانه و جنگ سرد
۳۶۶	اسرائیل
۳۶۸	اکراه امریکا از پذیرش آوارگان یهودی و زمینه‌ساز یورش اسرائیل
۳۷۱	سرزمینی بدون مردم برای مردمی بدون سرزمین
۳۷۴	اسرائیل؛ عجیب‌ترین متحد
۳۷۷	ایران
۳۷۸	براندازی دولت قانونی ایران و نصب یک دیکتاتور توسط سازمان سیا
۳۸۲	کوبا
۳۸۶	خطرناک‌ترین بحران در تاریخ بشر

فصل یازدهم: جنگ با تروریسم

۳۹۰	قرن جدید امریکایی؟
۳۹۱	گیر انداختن شوروی در باتلاقی شبیه به جنگ ویتنام
۳۹۴	تروریست‌ها در لباس «مبارزان راه آزادی»
۳۹۶	ارعاب غیرنظامیان عراقی

۳۹۸ واگذاری افغانستان به فرماندهان طایفه‌ای و ظهور طالبان و القاعده

۴۰۲ علل واقعی حمله آمریکا به عراق

۴۰۳ جایزه

۴۰۶ جلب نظر حیا‌خلوت‌های روسیه و چین

فصل دوازدهم: خاتمه

۴۲۹ پی‌نوشت

۴۵۳ نمایه‌ها

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل‌ترین، راه‌انه‌ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق پر جان‌ها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل‌پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن ساخته‌اند. چه تلخ‌واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقت است. این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل از بین رفتنی و نگویند. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر در بستن بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی او علیه السلام برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت‌پرستان حقیقت‌گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و

نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت‌دشواری‌تر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حاشی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید بر پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه رفیع خود در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام نیایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی باز یابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرزوبوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلام است به بار ننشسته و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. دانش‌نامه‌نگار می‌توان ردپای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش درپیش است. از این رو، افزودن بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازمان‌دهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ع) در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مد ظله العالی) از آغاز تأسیس براساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این

مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو سیاست‌های امریکا، که به قلم مترجم ارجمند، جناب آقای علی فتحعلی آشتیانی به فارسی برگردان شده است. هدف اصلی کتاب، نمایش توسعه‌طلبی‌های امپریالیستی رهبران امریکا به منظور افزایش قدرت و نفوذشان در همه کشورهای دنیاست.

معاونت پژوهش در متراجم محترم و حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدناصر سقایی‌بی‌ریا و آقای اسدالله مدرّض‌نابلیلی که با مطالعه و ارائه نظرهای سودمندشان، بر اتقان و غنای اثر افزوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند منان خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی *

مقدمه مترجم

پروفسور پال لوئیس آتارد، مدرس ارشد دانشکده مطالعات امریکایی و همکار پژوهشی «مرکز مطالعه جنگ و تربیت اجتماعی» ویلیام جونیور است که هر دو نهاد از زیرمجموعه‌های دانشگاه ماساچوست ایالت بوستون امریکا هستند. نام‌برده از کهنه‌سربازان جنگ ویتنام و نویسنده کتاب‌های متعددی از جمله *سنگ‌ها و چماق‌ها: کنار آمدن با جنگ‌های نامطمئن* (۲۰۰۶) چاپ دانشگاه ماساچوست است.

اتخاذ سیاست جنگ با تروریسم بعد از حملات یازدهم سپتامبر به برج‌های دوقلوی نیویورک اساساً برآیند و دنباله تاریخ دیرینه سیاست خارجی امریکاست. «دکترین‌های» متنوعی که از زمان اعلام دکترین مونرو در سال ۱۸۲۳ توسط رئیس‌جمهورهای امریکا یکی پس از دیگری اعلام و اجرا شده‌اند در واقع بسط بیانیۀ اولیه‌اند: سلطه بر نیم‌کره غربی به نیت تسری آن به کل دنیاست. رکت توسعه‌طلبانه به سمت سواحل اقیانوس آرام در غرب امریکا و سپس به سمت فیلیپین، هاوایی، و مداخلات متعدد در کشورهای امریکای لاتین را باید مراحل ربه تحقق هژمونی امریکا شمرد. پس از دخالت امریکا در جنگ جهانی اول، وودرو ویلسون، رئیس‌جمهور وقت، کوشید تا صلح را طبق موازین و اصول خود دیکته کند. افزایش قدرت عظیم نظامی به موازت رفتارها و اقدامات خصمانه، سیاستی بود

که ایالات متحده در تمام قرن بیستم پیگیری می‌کرد. ایدئولوگ‌های کلیدی دولت بوش به پشتوانه همکاری‌های جهانی در دهه‌های گذشته، حوادث یازدهم سپتامبر را دستاویزی برای به جریان انداختن نقشه‌ای جامع قرار داده‌اند تا ایالات متحده به واسطه آن بدون مراجعه به نهادهای بین‌المللی نظیر سازمان ملل بتواند نیت تاریخی خود، یعنی «سلطه تمام‌عیار» یعنی کنترل کامل مقدرات سیاسی، نظامی و اقتصادی دنیا را جایز بداند.

پال لویس انوود در این کتاب می‌کوشد به مردم آمریکا نشان دهد که تاریخ کشورشان اکبر در جنگ‌های تجاوزگرانه و توسعه‌طلبی‌های امپریالیستی بوده است. وی طی سال‌های حواله تدریسش دریافته که اکثر دانشجویان آمریکایی عملاً حتی از مشارکت و دخالت کشورشان در جنگ‌های قرن بیستم چیزی نمی‌دانند؛ جنگ‌های پیش از جنگ اول جهانی که جای خود دارند! کتاب امپراتوری جنگ قصد دارد این خلأ و ناآگاهی را با ارائه سیاحت روشن و قانع‌کننده تصحیح، و اقدامات آمریکا در تمام جنگ‌های عمده دنیا از زمان انتشار اعلامیه استقلال را تبیین کند. در این کتاب متوجه می‌شوید که نه‌ها پای آمریکا با اکراه به درگیری‌های خارجی کشانده نشده، بلکه رهبران آن کشور بی‌استثنا به ارزش جان سربازان آمریکایی و غیر نظامیان دشمن که بر اثر سیاست‌های آنان جان خود را از دست داده یا رنج کشیده‌اند، همواره نبردهای‌شان را خود انتخاب کرده‌اند تا از این رهگذر قدرت و نفوذشان را بیفزایند.

آگاهی و بینش دانشجویان رشته‌های تاریخ، سیاست و روابط بین‌الملل آمریکا با مطالعه کتاب حاضر به‌غایت افزایش می‌یابد.

پیشگفتار

ربع قرن است که در دانشگاه ماساچوست بوستون به تدریس دوره‌هایی دربارهٔ جنگ‌های آمریکا در قرن بیستم مشغول بوده‌ام. در این دوره‌ها، بر پیامدهای اقتصادی، سیاسی و اجتماعی جنگ‌های مذکور برای آمریکا، و تحمیل هزینه‌های به‌مراتب سنگین‌تر آن جنگ‌ها بر ملت‌هایی که ماجراجویی و آتش‌افروزی‌های این کشور آسیب دیده‌اند، تأکید و تمرکز کرده‌ام. در همان آغاز تدریس، تصورم از پایه و میزان دانش و اطلاعات دانشجویان فرو ریخت. حتی در اوایل دههٔ ۱۹۸۰ نیز که فقط یک دهه از پایان جنگ ویتنام می‌گذشت، بسیاری از دانشجویان نمی‌دانستند آمریکا به نفع ویتنام جنوبی وارد جنگ شده بود یا به نفع ویتنام شمالی، و شخص معروفی همچون هوشی‌مینه^۱ را نمی‌شناختند. دانشجویی را دیدم که عقیده داشت کمونیست‌های خبیث علف‌کش‌هایی موسوم به «عامل نارنجی»^۲ را علیه نیروهای آمریکایی و برای مسموم‌سازی آنها به‌کار برده بودند. اکثر دانشجویان و به احتمال قوی بخش اعظم مردم هنوز خبر ندارند چه حوادثی به واقعهٔ بند پوین

۱. Ho Chi Minh، رهبر و فرمانده ویت‌کونگ‌ها که با درایت و تدابیر هوشمندانهٔ خود، نیروهای متجاوز آمریکایی را به‌شدت شکست داد.

2. "Asian Orange" herbicides.

هاریس^۱ در خلال جنگ جهانی دوم منجر شد و متحدین از چه دولت‌هایی تشکیل یافته بودند. حتی بسیاری از آنها نام یکی از رئیس‌جمهورهای دوران درگیری را به یاد نمی‌آوردند! اندکی از آنها بر این باور بودند که امریکا با کمونیست‌ها می‌جنگید. به زمان عقب‌تر که می‌رویم، جنگ جهانی اول و جنگ کره هیچ جایی در ذهن این مردم ندارد و برای آنان در حکم سرزمینی ناشناخته^۲ است؛ جنگ‌های امریکا با اسپانیا و مکسیکو و دیگر نبردها که جای خود دارند.

گور ویدال^۳ با وقوف کامل بر اینکه چنین ناآگاهی و جهالتی تصادفی نیست، با لحنی اسهرا آمین^۴ نام زادگاهش امریکا را «ایالات متحده فراموشکاران»^۵ می‌گذارد. سال‌ها پیش و اندکی پس از اتمام تحصیلاتم در دوره کارشناسی و در دورانی که تجربیات خلاقانه و رزین آموزشی دهه ۱۹۶۰ با واکنش و مخالفت محافظه‌کاران به زمین خورد، به‌عنوان معلم خنجره در یکی از دبیرستان‌های حومه شهر بوستون کار می‌کردم. به‌دلیل اوضاعی که شاه‌شاه^۶ نام، راد آموزشی و مطالبی را خارج از برنامه درسی رسمی به کلاس می‌آوردم تا موضوعات پر از ابهامی را که در کتاب‌های درسی گنجانده شده بود، به دانش‌آموزان بفهمانم و برایشان تشریح کنم. اما اولیای مدرسه صراحتاً به من گفتند که یا همان درس را تدریس می‌کنم یا عذر من را خواهند خواست، که خیلی زود خواستند. مطالعه عنوان منع کسب «اطلاعات» به حاشیه رفته است و به‌جایش تلویزیون‌های خصوصی، مستند پاپ و هالیوود بخش وسیعی از اوقات مردم را پُر کرده‌اند. کسانی که کانال‌های تلویزیونی را در کنترل و اختیارشان دارند، کنداکتور خود را طوری تنظیم می‌کنند تا برنامه‌هایی که

1. Pearl Harbor.

2. terra incognita.

3. Gore Vidal.

4. United States of Amnesia.

تاریخ دیروز و امروزِ دنیای امریکاییان را به روشنی شرح می‌دهند، کمترین زمان را به خود اختصاص دهند و بینندگان همواره به گزینه‌های دیگر روی بیاورند. در چنین وضعیتی، معلوم است که ساخت و پخش برنامه‌های تحلیلی یا هرگونه بحث و مناظره‌ای دربارهٔ سیاست‌ها و تصمیمات جای‌گزین در روند تاریخ امریکا به هیچ‌وجه در منتهی‌الحد گردانندگان این کانال‌ها نمی‌گنجد. فرهنگِ خودشیفتگی موجب شده است تا مردم امریکا در برابر وقوع بحران‌های واقعی در دنیا و رنجی که از ناحیهٔ آنها بر قربانیان تحمیل می‌شود، دچار نوعی بی‌بصیرتی اخلاقی شوند. به اینترنت امید بسته بودیم که مثلاً به آن‌هم عرصهٔ تاخت‌وتاز انواع سایت‌های شیاد و منحرف شده است؛ از طرفی هم نتایجٔ متعدّد نشان داده است که اکثر کاربران اینترنت وقتشان را صرف تماشای سایت‌های سرزنش‌نگاری، ورزشی و قمار می‌کنند.

پس این مسئلهٔ بغرنج همان‌نانی است؛ به توجه به کارکرد رسانه‌های جمعی که عرضه‌کنندهٔ تبلیغات مصرف‌گرایانه هستند، چگونه می‌توانیم تحلیل و تفسیر مناسب‌تری از تاریخ گذشتهٔ خود را به فرهنگمان تزریق کنیم تا تصویر دقیق‌تری از وضعیت کنونی و درنهایت راه روشن‌تری برای حرکت به سوی آینده‌ای بهتر را در برابر دیدگان مردم به‌نمایش بگذاریم؟

اغلب جوانان امریکاییِ روزگار ما از حملات یازدهم سپتامبر، که به مرگ ۳ هزار نفر منجر شد، هنوز در حیرت به‌سر می‌برند؛ اما حتی تصور هم نمی‌کنند که امریکا علاوه بر کشتارهایی در سرزمین خود از سال ۱۹۰۶ به بعد، از دههٔ ۱۹۷۰ بدین سو، به‌معنای دقیق کلمه، مستقیم یا غیرمستقیم، میلیون‌ها غیرنظامی را در سرزمین‌های بیگانه کشته است. بسیاری از دانشجویان آن‌گاه که می‌فهمند کشورشان از میان ۱۹۱ کشورِ دنیا، در ۱۴۱ کشورِ نیروی نظامی دارد، فقط شانه بالا می‌اندازند. گویی با زبان بی‌زبانی می‌خواهند بگویند حتماً برای این کارها دلیل موجهی وجود دارد؛ وانگهی، مگر می‌توان کاری کرد؟ باینکه دانشجویان از جنگ‌های گذشته اطلاع درست و

دقیقی ندارند، همان جنگ‌ها و نیز تهاجم کنونی به عراق و افغانستان را با حرف‌های معمولی و بی‌منطق توجیه می‌کنند. کافی است از آنها بخواهید تا به تفصیل علت ورود امریکا به این جنگ‌ها را توضیح دهند؛ آن‌گاه با نگاه عاقل اندر سفیهی، با این جواب کلیشه‌ای پاسخ می‌دهند که به علت «آزادی» یا «امنیت ملی» بوده است. با اینکه نطفه امریکا در جنگ بسته شده و اساساً تطور این کشور و ملت تا به امروز مطلقاً بر موریس جنگ بوده است، مدارس و دربی آن دانشگاه‌ها و دیگر مؤسسات آموزش عالی در آموزش دادن این موضوعات بسیار حیاتی و حساس به جوانان عملکرد افتضاحی داشته و دارند. او دهه است که برای دبیران دبیرستان‌های امریکا کارگاه‌های سالیانه‌ای تشکیل می‌دهم و با کمال تأسف در یافته‌ام که بسیاری از آنان نیز درباره جنگ‌های امریکا دچار جهالت خطرناک و نگران‌کننده‌ای هستند و این درحالی است که مسئولیت آموزش دادن تاریخ اسباب و علل این جنگ‌ها برعهده همین جاهلان گذاشته شده است.

همچنان‌که می‌کوشیدم این اوضاع را درک کنم، به دوران دبستانم می‌اندیشیدم که با جنگ جهانی دوم هم‌زمان شده بود و آموزش‌های غلطی را که در خُم رنگری شعارها و احساسات میهن‌پرستانه افراطی فرو کرده بودند در مغزمان می‌چپاندند، به یاد می‌آوردم. از همان سال‌های دور، به این نتیجه رسیده بودم که آن درس‌ها و بحث‌ها چیزی نیستند جز روایت ظفرمندان‌ای که همواره فتنه‌ها را می‌سازند. با این حال، با تعمق در آن وقایع و آموزه‌ها دست‌کم به حقایقی مهم دست یافتم و نظره‌ایم را بر همان‌ها استوار کردم. چنین امکانی امروزه وجود ندارد. تقریباً در هیچ ایالات امریکا تاریخ را صرفاً برای گذراندن «امتحان» تدریس می‌کنند؛ یعنی نسخه‌های استانداردِ درباره اسامی شخصیت‌های بزرگ و وقایع تاریخی که دانشجویان باید آنها را از بر کنند و امتحان دهند که این هم جزء پیش‌نیازهای فارغ‌التحصیلی است. کم‌اند دانش‌آموزانی که درس تاریخ را دوست داشته باشد؛

چون اکثرشان آن را بی‌نهایت کسل‌کننده، و به‌قول خودشان، «ضد حال» می‌دانند. دانش‌آموزانی که آزمون‌های سنگین تاریخ را با موفقیت می‌گذرانند، غالباً اوقات فوراً فراموش می‌کنند که چه درس‌های بی‌رسم و کم‌مایه‌ای را «آموخته‌اند». جهل فراگیر دربارهٔ تاریخ و همچنین تنفر از این درس و خویشاوندان نزدیکش، یعنی سیاست، اقتصاد و جامعه‌شناسی، از نتایج محتوم و آشکار چنین رویکردی به تاریخ است.

شاید بعضی‌ها بگویند که چنین وضعی اصولاً به نفع معلم‌های تاریخ است؛ زیرا مجبور نیستند برای امتحان کردن اسطوره‌های نقش‌بسته در ذهن دانش‌آموزان با آنها کلنجار بروند. این مسئله اینجاست که هرچند شرح و جزئیات بسیاری از افسانه‌های میهن‌پرستانه افراد از دوران امروز دریغ شده است، و به آنها آگاهی ندارد، نظام عقیدتی به‌شدت اندکیست منعت از این افسانه‌ها، همچون گذشته، در ذهن جوان امریکایی عمیقاً ریشه دوانده است؛ به‌طوری که جنگ به‌شیوهٔ امریکایی را اساساً شیوهٔ صلح و دفاع از آزادی قلمداد می‌کند و این مسئله را به‌نحوی جا انداخته‌اند که می‌پندارند مردم امریکا ذاتاً صالح‌طلب‌اند و فقط وقتی دست به اسلحه می‌برند که خطاهای دیگران چاره‌ای جز جنگ برایشان نگذاشته باشد. بیشتر رسانه‌ها رواج‌دهنده و تبلیغ‌کنندهٔ این عقیده و شعار مداوم هستند و دانشگاهیان نیز سرسوزنی با آن مخالفت نمی‌کنند.

هنری جیرو^۱ از استادان امریکایی است که به‌سبب چالش با بحران سرکشی‌سازی^۲ دانشگاه‌های امریکا، به کانادا رفت و در یکی از دانشگاه‌های آنجا به‌عنوان استادیوس شد. وی گفته است:

عموم دانشگاه‌ها، به‌ویژه پس از وقایع یازدهم سپتامبر، به‌بهانهٔ کاترینی در عرصهٔ جنگ با تروریسم، مورد حملات ناسیونالیست‌های مسیحی،

1. Henry Giroux.

2. Corporatization of the American University.

نومحافظه‌کاران مرتجع و بنیادگرایان بازار قرار گرفته‌اند. دانشجویان جناح راستی را تشویق کرده‌اند تا راپورت کلاس‌های استادان مرفقی را بدهند... به بیان دیگر، اکنون بودجه طرح‌های تحقیقاتی را پنتاگون و شرکت‌ها تأمین و دانش را نیز بسیج می‌کنند تا در خدمت توسعه سلاح‌های مخرب، جاسوسی و مرگ‌آفرین باشند. چنین حمله‌ای را اضافه کنید به این واقعیت که هیئت علمی دانشگاه‌ها دیگر هیچ جایگاهی به‌عنوان نیروی مخالف یا بوزیسیون ندارد... و بسیاری از آنها از این عقیده که دانشگاه باید یک حوزه عمومی دموکراتیک باشد، دست کشیده‌اند.

حال که دانشگاه‌ها ناگزیر به مدار دولت جنگ کشانده می‌شوند، آیا باید تعجب کنیم که واقعیات برنامه‌های چنین دولتی را پنهان کنند یا لعبی از دروغ بر آن بپوشانند؟

با نگرارش این کتاب کوشیده‌ام، مرچند مختصر، چهارچوبی در اختیار جوانان بگذارم تا فرایند تاریخی مغشوش و شاید نگران‌کننده‌ای را که خود را در آن می‌یابند و مایل‌اند تفسیر متفاوتی از تاریخ گذشته آمریکا را بریزند، بفهمند تا معیاری باشد برای سنجش اوضاع و احوال امروزشان. از آنجا که مجال فانی نداشتم، ادعا ندارم که در این کتاب جامع سخن گفته‌ام؛ زیرا برای این کار می‌بایست چندین جلد کتاب را به این موضوع اختصاص می‌دادم. درگیری‌های کلیدی گذشته را که امروز آمریکا را شکل داده‌اند، با نیت تبیین اسباب و پیامدهای آنها برگزیده‌ام. نباید مطالعه تاریخ را کار بی‌ثمری بدانیم که چیزی جز سرگردانی در برهوت گذشته به ارمغان نمی‌آورد. تاریخ هرچقدر هم که ناقص باشد، به هر حال، یگانه‌راهنما و نقشه‌ما برای تشخیص چشم‌انداز امروز است. باینکه تاریخ راهنمای همیشگی ما به‌شمار می‌رود، نقاط عطفش را به‌شکل خطرناکی نادیده می‌گیریم.

در روزهایی که به نگارش این کتاب مشغولم، امریکا و جهان به چنان بحران اقتصادی عمیقی دچار شده‌اند که از دهه ۱۹۳۰ تا به امروز نظیر نداشته است. با بررسی قرن طلایی^۱ و دهه پرشور^۲ ۱۹۲۰، و فروپاشی‌های اقتصادی ناشی از آنها اکنون نیز با ممان فسادهای اخلاقی و مالی کاملاً آشکار و از همه خطرناک‌تر، با جنگ‌های مواجهیم که نخبگان برای رفع مشکلات خودشان و نظم بخشیدن به توده‌ها انتخاب کرده‌اند. نقشه راه نشان می‌دهد که پیش‌تر نیز روی این زمین سست و نامطمئن قدم گذاشته‌ایم. این کتاب هیچ دستاوردی هم که نداشته باشد، امیدوارم نشان دهد جنگ‌های گذشته امریکا، برخلاف ادعاهای ایدئولوژی ملی ما، نه ضرورت، بلکه انتخاب بوده است. هرگز اتفاق نیفتاده است که جنگی دنیا را محیط امنی برای صلح کند؛ بلکه برعکس، با جنگ‌های دیگر دامن زده است.

1. Gilded age.

2. the Roaring Twenties